

Mulier capaciteitsraming; een blik naar de toekomst

19 september 2024

Geachte raad,

In de voorliggende notitie geeft SportUtrecht een reactie op de recente capaciteitsraming voor sport, uitgevoerd door het Mulier Instituut. U leest een reflectie op het huidige rapport, de toepassing ervan in de praktijk, en ook een advies voor monitoring in de toekomst.

Adequaat (blijven) monitoren

Utrecht heeft een bevolking met relatief veel sportende mensen en goed georganiseerde sportverenigingen. Iets om te koesteren! Utrechters aan het sporten en bewegen houden en krijgen is essentieel voor een gezonde stad. Voldoende kwalitatieve sportvoorzieningen zijn daar een belangrijke voorwaarde voor, nu en in de toekomst. Utrecht heeft op dit moment enorme ruimtelijke uitdagingen en wordt overal in de stad geconfronteerd met de strijd om vierkante meters. Zo ook voor sport(voorzieningen). SportUtrecht benadrukt daarom het belang van adequate monitoring of de ontwikkeling van faciliteiten goed in de pas blijven lopen met de ontwikkelingen van binnen- en buitensportaccommodaties. Juist ook gezien die ontwikkelingen, waarin niet alleen sporten, maar ook de wensen van de sporters aan verandering onderhevig zijn, zouden wij graag zien dat in de toekomst breder gekeken wordt dan alleen naar de huidige sporttakken die in beeld zijn. Zo zouden ook urban sporten en kleinere veld- en zaalsporten in de capaciteitsraming mee genomen moeten worden. En in het verlengde daarvan de behoefte aan wedstrijdcapaciteit voor diverse sporten en talentontwikkeling voor jeugd en jongeren. Daarnaast zou inzicht in de benodigde capaciteit precieser worden als in de toekomst ook de benodigde trainingscapaciteit voor talenten en topsporters ook onderdeel van de raming is. Op die manier we een passende scope voor de diverse sport- en beweegbehoefte in de toekomst.

Capaciteitsraming Mulier Instituut

De gemeente Utrecht laat op dit moment tweejaarlijks een behoefteonderzoek uitvoeren naar de ruimte voor sport in de gemeente. Voor zowel de binnen- als buitensport accommodaties schetst het Mulier Instituut een beeld in welke mate het aanbod voldoet aan de huidige en toekomstige behoefte van Utrechters. Daarbij wordt gekeken naar de actuele situatie, maar ook naar relevante ontwikkelingen (landelijk en lokaal). De resultaten van het onderzoek vormen voor de gemeente Utrecht een onderlegger voor de meerjarenplanning voor sportaccommodaties en de vertaling daarvan in de programmering van het groeikader.

Het belang van goede duiding

SportUtrecht is positief over de uitkomsten van een aantal kwalitatieve duidingsgesprekken met sporttaknetwerken en ziet daar dan ook grote en blijvende meerwaarde voor de toekomst. Naast aandacht voor normatieve cijfers en de (theoretische) ruimtelijke inpassing van voorzieningen, is er serieuze aandacht voor de ervaren praktijksituatie en kennis bij clubs én de kwaliteit van de

voorzieningen die nodig zijn om het Utrechtse sportlandschap vitaal te houden. Hieronder volgen enkele voorbeelden van verschil tussen theorie en ervaren praktijk.

Kritische kanttekeningen

Herkenbaarheid voor clubs

Het concept-rapport is besproken met de georganiseerde sport. Door meerdere netwerken worden de analyses en conclusies van het Multierrapport helaas niet (volledig) herkend en gedeeld. Als het gaat om de binnensport, staat in het rapport dat schaarste aan sporthalcapaciteit, de verenigingen zou beperken om zich naar een hoger niveau te ontwikkelen. Het beeld van de clubs is sterker: zij kunnen nu al weinig of geen nieuwe leden meer aannemen, er zijn wachtlijsten en de mogelijke én gewenste groei van de sport wordt beperkt. Dat is in onze ogen een serieus signaal, juist omdat we tegelijkertijd inzetten op 'meer Utrechters aan het sporten en bewegen, liefst in clubverband'. We missen hierin scherpte in de conclusie. In onze ogen en in die van veel sportclubs past het niet.

Wedstrijdcapaciteit in sporthallen

SportUtrecht herkent zich niet in de analyse van de toekomstige wedstrijdcapaciteit voor basketbal, waarin geconcludeerd wordt dat er voor de komende 10 jaar voldoende beschikbaar is. Wij maken ons grote zorgen over deze uitspraak in het rapport. We zien dat een analyse van de werkelijke wedstrijdcapaciteit voor de komende 10 jaar ontbreekt. SportUtrecht mist twee belangrijke zaken waar geen rekening mee gehouden is:

- 1) De (behoefte aan) wedstrijdcapaciteit bij overige binnensporten is niet in kaart gebracht. En vanzelfsprekend is niet alle halcapaciteit alleen voor basketbal beschikbaar.
- 2) Diverse sporthallen zijn niet inzetbaar voor wedstrijdcapaciteit:
 - a. Bontekoelaan vindt geen sport in het weekend plaats
 - b. sporthal 't Plein is niet geschikt voor basketbalwedstrijden
 - c. in Sporthal Tempo mogen geen wedstrijden gespeeld worden.
 - d. sporthal Lunetten en Hoograven staan op de nominatie voor sloop (en vervolgens nieuwbouw)
 - e. de 2 hallen op Olympos zullen of gerenoveerd, of vervangen gaan worden waardoor de hallen tenminste een jaar niet gebruikt kunnen worden
 - f. tevens is de toekomst van competitiesport in Sporthal Oudenrijn nog onzeker.

Tennis en padel

In het onderzoek is goed in beeld gebracht hoe groot de druk op de Utrechtse tennisbanen is. Tevens is vastgesteld dat de behoefte aan padel in verenigingsverband sterk achterloopt bij de beschikbaarheid van padelbanen. Ondanks het geconstateerde verschil tussen vraag naar en aanbod van padelbanen, staat in het rapport opgetekend dat 'de gemeente stelt dat er geen ruimtelijke reserveringen gedaan zullen worden voor een padelvereniging, behalve dan in de verre toekomst bij de ontwikkeling van Rijnenburg'. Wij zouden ervoor pleiten dat de gemeente op basis van de resultaten haar beleid heroverweegt.

Ledenontwikkelingen bij de jeugd

In het onderzoek is geen analyse gedaan van de ledenontwikkelingen bij de jeugd. In vorige onderzoeken bleek dat hockey een snellere groei doormaakte dan de groei van de bevolking. In dit rapport wordt geconstateerd dat hockey momenteel verhoudingsgewijs gelijk op loopt met de groei van de bevolking. Maar hoe zit dat precies en wat betekent dat voor de toekomstige veldbehoefte? Stagneert de groei bij de jongste jeugd en zal deze uiteindelijk leiden tot een afname van hockey? Of is de groei gestabiliseerd en blijft de sporttak als geheel doorgroeien met de groei van de bevolking. Ook voor voetbal is de jeugdontwikkeling van belang, met het oog op

de toekomstige programmering en de omzetting van natuurgras naar kunstgras. Helaas heeft de KNVB de data van de ledenontwikkeling voor dit onderzoek niet willen delen.

We bevelen de gemeente aan om de ledenontwikkeling bij de jeugd in deze twee sporttakken nog nader te analyseren, samen met de betrokken bonden. Als SportUtrecht willen we vanzelfsprekend een beroep doen op betreffende sporttaknetwerken om hier een bijdrage aan te leveren.

Flexibele speeldag bij voetbal

SportUtrecht herkent de enorme druk op de wedstrijdcapaciteit bij voetbalverenigingen op zaterdag en zien ook dat op zondag veel velden nog leeg liggen. De flexibele speeldag is één van de oplossingen om de druk op zaterdag beter te verspreiden. Dit is meegenomen in een breder plan van aanpak om vanuit het voetbalnetwerk zoveel mogelijk Utrechters de mogelijkheid te bieden om te voetballen in de stad.

We herkennen ook de knelpunten die het rapport concludeert als het gaat om de trainingscapaciteit op verschillende sportparken in de stad. SportUtrecht gaat er dan ook vanuit dat er op basis van het rapport, zo snel als mogelijk grasvelden worden omgezet naar kunstgras om voldoende trainingscapaciteit te faciliteren.

Tot slot: minder onderzoek, meer samenwerking

SportUtrecht kent de kritische geluiden uit de Utrechtse sport. Al een paar jaar komt uit het Mulier rapport de(zelfde) boodschap; we komen veel m2 te kort voor sport volgens als we kijken naar stedelijke ambities als de 10 minuten stad en de Utrechtse barcode uit de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040.

Dit lossen we in onze ogen niet op met nog meer onderzoeken die relatief veel tijd en aandacht vragen, maar door vrijkomende middelen en de aandacht te stoppen in meer samenwerking, transparanter verdeling van binnenruimte, het stimuleren van ondernemerschap bij clubs, multifunctioneel gebruik, en slagkracht om clubs te ondersteunen in het efficiënter gebruik van de bestaande accommodaties. Kortom, we steunen de keuze het capaciteitsonderzoek in de toekomst vier jaarlijks te laten uitvoeren in plaats van twee jaarlijks. De daarmee vrijkomende capaciteit zouden we moeten richten op kwaliteit en samenwerking in de praktijk.